

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.611.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 13678 Pani Posłanki Marty Stożek, w sprawie zagrożeń, jakie płyną z obchodzenia prawa pracy, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Tytułem wstępu informuję, że Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uchwalił 11 marca 2026 r. ustawę o zmianie ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy oraz niektórych innych ustaw. Akt uzyskał podpis Prezydenta 2 kwietnia 2026 r. i został ogłoszony w Dzienniku Ustaw RP pod poz. 473.

Ustawa wprowadza nowy, skuteczniejszy mechanizm przeciwdziałania nieuprawnionemu zastępowaniu umów o pracę umowami cywilnoprawnymi, przyznając Państwowej Inspekcji Pracy (PIP) kompetencje do stwierdzania istnienia stosunku pracy w sytuacji, w której zawarto umowę cywilnoprawną z osobą faktycznie świadczącą pracę za wynagrodzeniem w warunkach, w których powinna zostać zawarta umowa o pracę.

Wprowadzone rozwiązania mają charakter powszechny i obejmą wszystkie sektory rynku pracy i branże, w tym IT, ochronę zdrowia, branżę ochroniarską, sprzątającą, gastronomię i inne.

Ustawowe regulacje obejmują również przypadki, w których outsourcing jest wykorzystywany w sposób prowadzący do obejścia przepisów prawa pracy – zwłaszcza tam, gdzie faktyczne warunki wykonywania pracy odpowiadają stosunkowi pracy. Nowe kompetencje PIP pozwolą na:

- identyfikowanie sytuacji, w których outsourcing jest pozorny;
- stwierdzanie istnienia stosunku pracy u pracodawcy rzeczywistego;
- wytaczanie powództw o ustalenie stosunku pracy za okresy sprzed wydania decyzji.

Umożliwi to przeciwdziałanie praktykom nadużywania outsourcingu w ochronie, usługach sprzątających, gastronomii i branży kurierskiej, jak i w pozostałych branżach.

Ustawa znacząco wzmacnia kompetencje PIP w zakresie zagwarantowania realnego egzekwowania kryteriów stosunku pracy z art. 22 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2025 r. poz. 277, z późn. zm. – dalej jako „Kodeks pracy”) poprzez zobligowanie pracodawców do wykonania polecenia inspektora i umożliwienie organowi:

- wydania polecenia ukształtowania stosunku prawnego zgodnie z prawem;
- wydania decyzji stwierdzającej istnienie stosunku pracy;
- dochodzenia ustalenia stosunku pracy przed sądem.

Trzeba podkreślić, że kryteria odróżniające stosunek pracy od zatrudnienia cywilnoprawnego w sposób jednoznaczny określono w art. 22 Kodeksu pracy. Problem praktyczny nie wynika zatem z niedostatku regulacji materialnoprawnych, lecz z ograniczonej skuteczności instrumentów służących ich egzekwowaniu.

Instrumenty, jakimi dotychczas dysponowała PIP były niewystarczające, ponieważ nie pozwalały na doprowadzenie do natychmiastowego usunięcia stanu niezgodnego z prawem i w praktyce uzależniały ochronę pracownika od długotrwałego postępowania sądowego. Wejście w życie nowych przepisów zmienia ten stan rzeczy.

Nowe rozwiązania mają też istotny wymiar osłonowy z perspektywy osób wykonujących pracę w warunkach charakterystycznych dla stosunku pracy, ale formalnie zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych lub w formule samozatrudnienia. Wprowadzony w ustawie mechanizm decyzji stwierdzających istnienie stosunku pracy pozwala objąć pracowników ochroną kodeksową.

Ustawa koncentruje się zatem na ograniczaniu fikcyjnego samozatrudnienia i zwiększaniu ochrony osób wykonujących pracę w warunkach odpowiadających stosunkowi pracy, a tym samym konsekwentnym zamykaniu luk prawnych wykorzystywanych do obchodzenia przepisów prawa pracy.

W dłuższej perspektywie rozwiązania te przyczynią się do ograniczenia segmentacji rynku pracy i zmniejszenia skali wypychania pracowników do mniej stabilnych i gorzej chronionych form zatrudnienia, znacząco wzmacniając mechanizmy przeciwdziałania fikcyjnemu samozatrudnieniu i nadużyciom outsourcingu.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Aleksandra Gajewska
Sekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/